

МЕЛІТОПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОГДАНА ХМЕЛЬНИЦЬКОГО

ПРИРОДНИЧО-ГЕОГРАФІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

КАФЕДРА ІСТОРІЇ ТА АРХЕОЛОГІЇ

Назва курсу <i>Нормативний/вибірковий</i>	Культура західних та південних слов'ян <i>вибірковий</i>
Ступінь освіти Бакалавр/магістр/доктор філософії Освітня програма	Бакалавр «Середня освіта. Історія» (Спеціальність 014.03 Середня освіта. (Історія))
Рік викладання/ Семестр/ Курс (рік навчання)	2024-2025/ <i>парний семестр</i>
Викладач	доцент, кандидат історичних наук Пачев С.І.
Профайл викладача	http://geo.mdpu.org.ua/prirodnicho-geografichnij-fakultet/kafedra-istoriyi/sklad-kafedri-istoriyi/pachev-sergij-ivanovich/
Контактний тел.	0977611284
Е-mail:	cbmdpu@ukr.net
Сторінка курсу в ЦОДТ МДПУ ім. Б.Хмельницького	https://dfn.mdpu.org.ua/course/view.php?id=1486
Консультації	<i>Онлайн-консультації:</i> через систему ЦОДТ МДПУ ім. Б.Хмельницького.

1. АНОТАЦІЯ

Навчальний курс «Культура західних та південних слов'ян» є невід'ємним складником системи підготовки викладачів історії за освітньо-кваліфікаційним рівнем “бакалавр” і має міжпредметні зв'язки із такими нормативними дисциплінами, як «Історія слов'янських народів», «Новітня історія Західної Європи та Америки». Навчальна програма дисципліни передбачає вивчення культури західних та південних слов'ян у контексті історичного розвитку цих народів.

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Метою викладання навчальної дисципліни «Культура західних та південних слов'ян» є формування у студентів компетентностей з історії культури західних та південних слов'ян у контексті розвитку європейської культури.

Завданнями курсу є засвоєння необхідних для майбутнього спеціаліста обсягу й рівня знань, щодо основних проблем й закономірних процесів з історії культури західних та південних слов'ян.

3. ПЕРЕЛІК КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ, ЯКІ НАБУВАЮТЬСЯ ПІД ЧАС ОПАНУВАННЯ ОСВІТНІМ КОМПОНЕНТОМ

1. Загальні компетентності:

ЗК10. Здатність поважати різноманітність і мультикультурність суспільства, усвідомлювати необхідність рівних можливостей для всіх учасників освітнього процесу..

2. Компетентності предметних спеціальностей:

ПК 5. Здатність розуміти загальні та специфічні риси історичного розвитку різних регіонів України, Європи та світу, фактори, що зумовлюють різноманіття культур та національних спільнот.

4. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Програмні результати навчання (ПРН)

- ПРН 9. Цінує різноманіття та мультикультурність; ідентифікувати себе у системах загальнолюдських і національних цінностей, керується в педагогічній діяльності принципами толерантності, діалогу й співробітництва

5. ОБСЯГ КУРСУ

Вид заняття	лекції	практичні заняття	самостійна робота
Кількість годин	40	20	60

6. ПОЛІТИКИ КУРСУ

Політика академічної поведінки та етики:

- Не пропускати та не запізнюватися на заняття за розкладом;
- Вчасно виконувати завдання семінарів та питань самостійної роботи;
- Вчасно та самостійно виконувати контрольно-модульні завдання

7. СТРУКТУРА КУРСУ

7.1 СТРУКТУРА КУРСУ (ЗАГАЛЬНА)

Кількість годин	Тема	Форма діяльності (заняття, кількість годин)	Література	Завдання	Вага оцінки	Термін виконання
БЛОК 1.						
Праслов'янська культура. Культура західних та південних слов'ян у середньовічну та нову добу.						
10	Тема 1. Вступ до історії культури західних і південних слов'ян.	Лекція (4 год.) Семінарське заняття (2 год.) Самостійна робота (4 год.)	5,6,7,8,9, 12,13,14			перший періодичний контроль
14	Тема 2. Праслов'янська культура	Лекція (4 год.) Семінарське заняття (2 год.) Самостійна робота (8 год.)	1, 12,13,14			перший періодичний контроль
14	Тема 3. Середньовічна культура західних і південних слов'ян.	Лекція (4 год.) Семінарське заняття (2 год.) Самостійна робота (8 год.)	1,4,10,11, 12,13,14			перший періодичний контроль
22	Тема 4. Культура західних і південних слов'ян у новий час.	Лекція (8 год.) Семінарське заняття (4 год.) Самостійна робота (10 год.)	1,4,10,11, 12,13,14			перший періодичний контроль
БЛОК 2.						
Новітня культура західних та південних слов'ян.						
18	Тема 5. Культура західних та південних слов'ян у 20-ті – середині 40-х років ХХ ст.	Лекція (6 год.) Семінарське заняття (2 год.) Самостійна робота (10 год.)	2,3,4,10,11, 12,13,14			другий періодичний контроль

18	Тема 6. Культура західних та південних слов'ян у середині 40-х – 80-ті роки XX ст.	Лекція (6 год.) Семінарське заняття (4 год.) Самостійна робота (8 год.)	2,3,4,10,11, 12,13,14			другий періодичний контроль
24	Тема 7. Сучасна культура західних та південних слов'ян	Лекція (8 год.) Семінарське заняття (4 год.) Самостійна робота (12 год.)	2,3,4,10,11, 12,13,14			другий періодичний контроль

7. 2 СХЕМА КУРСУ (ЛЕКЦІЙНИЙ БЛОК)

Тема лекції	Зміст лекції
Вступ до курсу «Культура західних та південних слов'ян».	1. Предмет, мета та завдання дисципліни. 2. Періодизація та структура дисципліни. 3. Класифікація слов'янських народів.
Праслов'янська культура.	1. Поява слов'ян на історичній арені. 2. Суспільний фактор формування слов'янської культури. 3. Господарство та розвиток матеріальної культури. 4. Духовна культура давніх слов'ян.
Середньовічна культура західних слов'ян IX – XVI ст.	1. Культура поморсько-полабських слов'ян. 2. Польська культура. 3. Культура Великої Моравії. 4. Чеська культура. 5. Словацька культура.
Середньовічна культура південних слов'ян IX – XVI ст.	1. Болгарська культура. 2. Сербська культура. 3. Хорватська культура. 4. Дубровницько-далматинське відродження.
Культура західних слов'ян XVII– початку XX ст.	1. Культура Речі Посполитої 2. Польська культура XIX – початку XX ст. 3. Культура Чехії. 4. Словацька культура.
Культура південних слов'ян XVII – початку XX ст.	1. Болгарське національне відродження. 2. Культура Болгарії кінця XIX – початку XX ст. 3. Сербська культура. 4. Черногорська культура. 5. Хорватська та словенська культура.
Культура західних та південних слов'ян у 20-ті – середині 40-х років XX ст.	1. Культура Польщі. 2. Культура Чехословаччини. 3. Культура Болгарії. 4. Культура Югославії.
Культура західних та південних слов'ян у середині 40-х – 80-ті роки.	1. Культура Польщі. 2. Культура Чехословаччини.

	3. Культура Болгарії. 4. Культура Югославії.
Сучасна культура південнослов'янських народів	1. Культура Болгарії. 2. Культура Північної Македонії. 3. Культура Сербії. 4. Культура Чорногорії. 5. Культура Хорватії. 6. Культура Словенії. 7. Культура Боснії і Герцеговіни
Сучасна культура західнослов'янських народів.	1. Культура Польщі. 2. Культура Чехії. 3. Культура Словаччини. 4. Серболужицька культура.
Культурні зв'язки західних та південних слов'ян із Україною	1. Наукові зв'язки. 2. Зв'язки у галузі освіти. 3. Зв'язки у галузі мистецтва. 4. Літературні зв'язки.

7.3 СХЕМА КУРСУ (СЕМІНАРСЬКІ ЗАНЯТТЯ)

Тема семінарського заняття	Зміст семінарського заняття
Вступ до курсу «Культура західних та південних слов'ян»..	1. Предмет, мета та завдання дисципліни. 2. Періодизація та структура дисципліни. 3. Класифікація слов'янських народів.
Праслов'янська культура.	1. Поява слов'ян на історичній арені. 2. Суспільний фактор формування слов'янської культури. 3. Господарство та розвиток матеріальної культури. 4. Духовна культура давніх слов'ян.
Середньовічна культура західних слов'ян IX – XVI ст.	1. Культура поморсько-полабських слов'ян. 2. Польська культура. 3. Культура Великої Моравії. 4. Чеська культура. 5. Словацька культура.
Середньовічна культура південних слов'ян IX – XVI ст.	1. Болгарська культура. 2. Сербська культура. 3. Хорватська культура. 4. Дубровницько-далматинське відродження.
Культура західних слов'ян XVII– початку XX ст.	1. Культура Речі Посполитої 2. Польська культура XIX – початку XX ст. 3. Культура Чехії. 4. Словацька культура.
Культура південних слов'ян XVII – початку XX ст.	1. Болгарське національне відродження.

	<ol style="list-style-type: none"> 2. Культура Болгарії кінця XIX – початку XX ст. 3. Сербська культура. 4. Чорногорська культура. 5. Хорватська та словенська культура.
Культура західних та південних слов'ян у 20-ті – середині 40-х років XX ст.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Культура Польщі. 2. Культура Чехословаччини. 3. Культура Болгарії. 4. Культура Югославії.
Культура західних та південних слов'ян у середині 40-х – 80-ті роки.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Культура Польщі. 2. Культура Чехословаччини. 3. Культура Болгарії. 4. Культура Югославії.
Сучасна культура південнослов'янських народів.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Культура Болгарії. 2. Культура Північної Македонії. 3. Культура Сербії. 4. Культура Чорногорії. 5. Культура Хорватії. 6. Культура Словенії. 7. Культура Боснії і Герцеговіни
Сучасна культура західнослов'янських народів.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Культура Польщі. 2. Культура Чехії. 3. Культура Словаччини. 4. Серболужицька культура.
Культурні зв'язки західних та південних слов'ян із Україною	<ol style="list-style-type: none"> 1. Наукові зв'язки. 2. Зв'язки у галузі освіти. 3. Зв'язки у галузі мистецтва. 4. Літературні зв'язки.

7.4 СХЕМА КУРСУ (ТЕМИ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ОПРАЦЮВАННЯ)

Тема для самостійного опрацювання	Зміст теми
Міждисциплінарні зв'язки дисципліни «Культура західних та південних слов'ян».	<ol style="list-style-type: none"> 1. Зв'язок дисципліни із славістичними дисциплінами 2. Зв'язок дисципліни із історико-культурними дисциплінами
Вірування давніх слов'ян	<ol style="list-style-type: none"> 1. Язичництво давніх слов'ян. 2. Міфологія давніх слов'ян.
Середньовічне художнє мистецтво західних і південних слов'ян	<ol style="list-style-type: none"> 1. Польське середньовічне художнє мистецтво. 2. Чеське середньовічне художнє мистецтво. 3. Болгарське середньовічне художнє мистецтво.

	4. Сербське середньовічне художнє мистецтво
Художнє мистецтво західних слов'ян у новий час.	1. Польське художнє мистецтво нового часу. 2. Чеське художнє мистецтво нового часу.
Художнє мистецтво західних та південних слов'ян у 20-ті – середині 40-х років ХХ ст.	1. Художнє мистецтво Польщі. 2. Художнє мистецтво Чехословаччини. 3. Художнє мистецтво Болгарії. 4. Художнє мистецтво Югославії.
Художнє мистецтво західних та південних слов'ян у середині 40-х – 80-ті роки. (4 год.)	1. Художнє мистецтво Польщі. 2. Художнє мистецтво Чехословаччини. 3. Художнє мистецтво Болгарії. 4. Художнє мистецтво Югославії.
Сучасне художнє мистецтво західно- та південнослов'янських народів	1. Художнє мистецтво Болгарії. 2. Художнє мистецтво Північної Македонії. 3. Художнє мистецтво Сербії. 4. Художнє мистецтво Чорногорії. 5. Художнє мистецтво Хорватії. 6. Художнє мистецтво Словенії. 7. Художнє мистецтво Боснії і Герцеговіни 1. Художнє мистецтво Польщі. 2. Художнє мистецтво Чехії. 3. Художнє мистецтво Словаччини. 4. Художнє мистецтво культура.

8. СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ ТА ВИМОГИ

Загальна система оцінювання курсу	<p>За семестр з курсу дисципліни проводяться дві періодичні контрольні роботи (ПКР), результати яких є складовою результатів періодичних контролів першого (ПК1) та другого (ПК2). Результати кожного періодичного контролю (ПК1; ПК2) є сумою поточного контролю (П) і періодичної контрольної роботи (ПКР): $ПК1 = П + ПКР$; $ПК2 = П + ПКР$. Максимальна кількість балів за кожний періодичний контроль (ПК1; ПК2) складає 50 балів.</p> <p>Максимальна кількість балів за періодичну контрольну роботу (ПКР) становить 60% від максимальної</p>
--	---

	<p>кількості балів за кожний періодичний контроль (ПК1; ПК2), тобто 30 балів. А 40% балів, тобто решта балів кожного періодичного контролю, є бали за поточний контроль, а саме 20 балів.</p> <p>Результати поточного контролю обчислюються як середньозважена оцінок ($X_{\text{ср}}$) за діяльність здобувача вищої освіти на всіх заняттях, що входять в число певної контрольної точки. Для трансферу середньозваженої оцінки ($X_{\text{ср}}$) в бали, що входять до 40% балів кожного періодичного контролю (ПК1; ПК2), треба скористатися формулою: $P = (X_{\text{ср}}) * 20 / 5$</p> <p>Підсумкова оцінка (ПО) за семестр складається з суми балів за періодичні контролю (ПК1; ПК2): $PO = ПК1 + ПК2$ Підсумковим контролем є залік на основі результатів періодичного контролю.</p>
<p>Практичні заняття</p>	<p>«5» – Студент в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому нормативну, обов'язкову та додаткову літературу. Правильно вирішив усі розрахункові/тестові завдання. Здатен виділяти суттєві ознаки вивченого за допомогою операцій синтезу, аналізу, виявляти причинно-наслідкові зв'язки, формувати висновки і узагальнення, вільно оперувати фактами та відомостями.</p> <p>«4» – Студент достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому нормативну та обов'язкову літературу. Але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки. Правильно вирішив більшість розрахункових/тестових завдань. Студент здатен виділяти суттєві ознаки вивченого за допомогою операцій синтезу, аналізу, виявляти причинно-наслідкові зв'язки, у яких можуть бути окремі несуттєві помилки, формувати висновки і узагальнення, вільно оперувати фактами та відомостями.</p> <p>«3» – Студент в цілому володіє навчальним матеріалом, викладає його основний зміст під час усних виступів та письмових розрахунків, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки. Правильно вирішив половину розрахункових / тестових завдань. Має ускладнення під час виділення суттєвих ознак вивченого; під час виявлення причинно-наслідкових зв'язків і формулювання висновків.</p> <p>«2» – Студент не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів та письмових розрахунків, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності. Правильно вирішив окремі розрахункові/тестові завдання. Безсистемно відділяє випадкові ознаки вивченого; не вміє зробити найпростіші операції аналізу і синтезу; робити узагальнення, висновки.</p>
<p>Умови допуску до підсумкового контролю</p>	<p>Студент зобов'язаний відпрацювати всі пропущені семінарські заняття протягом двох тижнів. Невідпрацьовані заняття (невиконання навчального плану) є підставою для недопущення студента до підсумкового контролю.</p>

9. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

ОСНОВНА ЛІТЕРАТУРА

1. Історія західних і південних слов'ян (з давніх часів до XX ст.). К.:Либідь,2001. 632 с.
2. Яровий В.І. Історія західних та південних слов'ян у XX ст. К.:Либідь,1996. 416 с.
3. Яровий В.І. Новітня історія Центральноєвропейських та Балканських країн. XX століття: Піруч. для вищих навч. закл. К.: Генеза, 2005. 816 с.
4. Чорній В.П. Історія Болгарії. Львів: ПАІС, 2007. 404 с.

ДОПОМІЖНА ЛІТЕРАТУРА

5. Безвершук Ж. О. Історія культури в термінах і назвах : словник-довідник. К. : Вища школа, 2003. 400 с.
6. Алексієвець Л. М. та ін. Історія світової культури: навч. посіб. для студ. ВНЗ. Т.: Підручники і посібники, 2008. Ч. 2. 653 с.
7. Левчук Л. Т. та ін. Історія світової культури. Культурні регіони: навч. посібник для студ. гуманіт. спец. вузів / 3-те вид., перероб. і доп. К. : Либідь, 2000. 520 с.
8. Дещинський Л. Є. та ін. Історія української та зарубіжної культури : підручник для студ. вищих навч. закл. / [и др.]. Л. : Бескід Біт, 2008. 252 с.
9. Культурологія. Історія і теорія культури XX століття : навч. посібник для студ. вищ. навч. закладів / В. В. Багацький, Л. І. Кормич. Вид. 2-ге, перероб. і доповн. К.: Кондор, 2007. 304с.

13. Інформаційні ресурси

- 10.Електронна бібліотека Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського [електронний ресурс] / Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua/eb>
11. Інститут славістики львівського національного університету імені І.Я. Франка [електронний ресурс] / Режим доступу: www.lnu.edu.ua/slavistyka/index.html
- 12.Українська полоністика. Архів номерів [електронний ресурс]/ Режим доступу: http://www.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/Up/texts.html